

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum priuatio modi speciei & ordinis sit effectus peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

præsentem articulum. Et scito quod vulnera ista in destitutio-
ne dicta consistunt, dupliciter possum considerari. Primo
ex parte nostri, ut scilicet ex nostro peccato conflurgunt, & sic
quia prior est in peccato conuersio, quam auersio, prius est im-
pedimentum propositus animæ ad malum, quam destitutio à
bono. Secundo, ex

parte deferentis gra-
tia: & sic est contraria-
rium. Nam prius ad
ablationem gratiae se-
quitur destitutio vi-
rum à bono virtutis, & sic ipsæ desti-
tutæ tendunt in pro-
pria. Et quoniam in
peccato originali pri-
mo locum tenere vi-
deat priuatio gracie,
ideo vulnera ista ut
infuse ex peccato
originali iustitia, sicut
sic quod primo ap-
peatum est impedi-
mentum peccati origi-
nalnis, scilicet pri-
uationis iustitiae origi-
nalnis debite in no-
bis: & deinde desti-
tutæ sunt vires ab or-
dine ad bonum: &
tertio prout sunt ad
malum.

¶ 73. art. 3.
ad 1.

Locus citatus
in arg. sed
contra.

¶ Ad secundum dic-
tur, quod cum na-
tura humana secun-
dum corpus sit na-
turaliter composita
ex contraria elemen-
tis, & secundum ani-
mam sit composita
ex contraria appeti-
tibus: quemadmo-
dum mors & natura-
lis est & cu' hoc pœ-
na peccati origi-
nalis, ut 5. & 6. art. pa-
te, ita ordinatio ani-
ma est, & naturalis,
& pena peccati origi-
nalnis virioq; nā-
que infurgit infir-
mitas ex hoc, quod
contraria tendunt in
propria, nec plene
subdunt harmonia
debita, sed ab illa
exorbitant: & hoc ex
hoc ipso, q; contra-
ria sunt, naturaliter
natū est prouenire:
& ex hoc q; sublatū
est iustitia originalis
donū, prohibens
talē exorbitantia,
prouenire. Cum qui-
bus tamē stat, quod
qua harmonia virū
animæ est ēm na-
ram, rationalem, dis-
sonantia autem cō-
tra eandem, merito
dici potest, q; ordo
virium animæ ad vir-
tutis bonum, a quo
destitutæ sunt, est naturalis. Est igitur humana natura sibi de-
relicta, sublata originali iustitia vulnerata, ac per hoc infirma
in naturalib. i. in his, quæ sunt secundum naturam, i. in habili-
tatib. ad virtutis bonum, & hoc per appositionem: integra autem
in naturalibus, id est, in natura, & his quæ sunt a natura,
i. principijs & potentijs & inordinationibus ex parte subiecti:
qua nihil per librationem ablatum est. Et hoc modo in na-
tura sibi derelictæ remanere naturalia sufficit, & saluari inte-

Vir. q. 1. art.
8. ad 12.cap. 3. circa
fin. tp. 6

catis consequentia, inquantū.
per peccatum & ratio habeatur
precipue in agendis, & voluntas
indurat ad bonū, & maior diffi-
cultas bene agendi accrescit, &
cōcupiscentia magis exardecit.

AD PRIMVM ergo dicendū,
q; nihil prohibet id quod est ef-
fectus vnius peccati, esse alteri
peccati causam. Ex hoc enim,
quod anima deordinatur per
peccatum præcedens, facilius in-
clinatur ad peccandum.

AD SECUNDVM dicendum,
quod malitia non sumitur hic
pro peccato, sed pro quadam
pronitate voluntatis ad malū,
secundum quod dicitur Gene.
6. Proni sunt sensus homini
ad malum ab adolescentia sua.

AD TERTIVM ergo dicendū,
quod sicut supra dictum est, *
Concupiscentia intantum est
naturalis homini, inquantum
subdit rationi: quod autem
excedat limites rōnis, hoc est
homini contra naturam.

AD QUARTVM dicendum, q
infirmitas cōmuniter potest di-
ci omnis passio, inquantu debi-
litat robur animæ, & impedit
rōnem: sed Beda * accepit infir-
mitatem stricte, sūm quod op-
ponitur fortitudini, quæ perti-
net ad irascibilem.

AD QUINTVM dicendum, q
difficultas, quæ ponitur ab Au-
gusti, includit ista tria, quæ perti-
nent ad appetitias potentias, s.
malitiā, infirmitatem, & cōcu-
piscentiam. Ex his n. tribus con-
tingit, q; aliquis non facile tēdit
in bonum: error autē & dolor
sunt vulnera consequentia. ex
hoc enim aliquis dolet, q; infir-
matur circa ea, quæ cōcupiscit.

ARTICVLVS IV.

Vtrum priuatio modi, speciei, & or-
dinis sit effectus peccati.

AD QUARTVM sic procedit.
Vr, q; priuatio modi, speciei,
& ordinis non sit effectus
peccati. Dicit enim Aug. * in lib.
de natura boni, q; vbi hæc tria

gra. Est quoque natura humana vulnerata & infir-
mata rationalem vt sic. Est autem in naturalibus
vulnera que mutationem naturæ rationalis scilicet & sensi-
tis tertio natura humana vulnera & infirma ēm natura-
nam gratia iustitia originalis. Et ito, quod hac vul-
nera & infirmitate rationale, & peccatum & hu-
moralis secundum est.

que natura & hu-
moralis secundum est.
ip; scilicet
dam tunc ex tra-
tate matris que
composita est
trans, ut in
contra Genes.

Pret. Nihil ē causa sui ipsius:
sed peccatum est priuatio mo-
di, speciei, & ordinis, ut Aug. *
dicit in lib. de Natura boni. ergo
priuatio modi, speciei, & or-
dinis non est effectus peccati.

¶ 3 Præt. Diuersa peccata diuer-
sos habent effectus: sed modis,
species, & ordo cum sint qua-
dam diuersa, diuersas priuati-
ones habere videntur. ergo per
diuersa peccata priuantur. non
ergo est effectus cuiuslibet pec-
cati priuatio modi, speciei, &
ordinis.

SED CONTRA est, quod pec-
catum est in anima, sicut infir-
mitas in corpore, secundum il-
lad Psal 6. Misericordia Domini-
ne, quoniam infirmus sum: sed
infirmitas priuat modum, spe-
ciem, & ordinem ipsius corporis. ergo peccatum priuat mo-
dum, speciei, & ordinem anima.

RESPON. Dicendum, quod
sicut in primo dictum est, * mo-
dus, species, & ordo cōsequuntur
unumquodque bonū crea-
tum inquantum huiusmodi, &
etiam unumquodque ens. Om-
ne enim esse, & bonum con-
sideratur per aliquam formā, sūm
quam sumitur species. Forma
autem vniuersusque rei, qua-
licunque sit sive substantialis,
sive accidentalis, est secundum
aliquam mensuram. vnde &
in 8. Metaph. * dicitur, quod for-
mæ rerum sunt sicut numeri:
& ex hoc habet modum quen-
dam, qui mensuram respicit: ex
forma vero sua vnumquodque
ordinatur ad aliud. Sic igitur se-
cundum diuersos gradus bo-
norum sunt diuersi gradus mo-
di, speciei, & ordinis. Est ergo
quoddam bonum pertinēs ad
ipsam substātiā naturæ, quod
habet suum modum, speciem,
& ordinem, & illud nec pri-
uantur, nec diminuitur per pec-
catum.

est actus priuatus: sed intendit, quod cum peccatum
multis speciebus, modis, & ordinibus, priuat in diuersis
nam per incubus ad bonum gracie priuat demētū
tinentibus ad bonum habilitatē, priuat effectus: per
ad bonū ipsius actus priuat formaliter q; q; a ipsius for-
ter id dicitur est, q; ē essentialiter priuatio. Vl, & met. *
q; peccata ut est ē ē malis impliciter, ē essentialiter pri-
uantur, nec diminuitur per pec-
catum, speciei & ordinis pertinetum ad bonū ordinatum.

¶ Super Quæ-
st. 85. Art. quæ-

I. Nart. & cōf.

q. 85. nota

primum, quidam
in literis diuersis

huius prout
essentialiter pri-
uantur, nec dimi-
nitur, per incuba-
tum.

peccatum, ma-

tendit peccatu-

sentialiter, vel
prior, & hoc can-

ter 4. dicitur, q; q;

peccata ut est ē ē
malis impliciter, ē
essentialiter pri-

uantur, nec dimi-

nuitur per pec-
catum, speciei &
ordinis pertinetum

ad bonū ordinatum.

Secundum

Secundò nota, quòd non spectat ad authoris doctrinam re spondere rationibus impugnabit peccatum esse priuatum, non grātia, aut boni naturae: hac enim consequentia iuntur non essentialia. P. 9. 97.

Catum. Est etiam quoddam bonum naturalis inclinationis, & hoc etiam habet suum modū, speciem, & ordinem: & hoc diminuitur per peccatum, ut di-
ctum est, * sed non totaliter tol-
latur. Est etiam quoddam bonū uitutis & gratiæ, quod etiam habet suum modū, speciem & ordinem: & hoc totaliter tol-
latur per peccatum mortale. Est etiam quoddam bonum, quod est ipse actus ordinatus, quod etiā habet suum modū, speciem, & ordinem, & huius priuatio est essentialiter ipsum peccatum. Et sic patet qualiter peccatum est priuatio modi, & speciei & ordinis, & priuat uel diminuit modum, speciem, & ordinem.

¶ Unde patet responsio ad duo prima.

AD TERTIUM dicendum, quòd modus, species & ordo se consequuntur, sicut ex dictis patet: * vñ de simi priuantur & diminuuntur.

ARTICVLVS V.

Vtrum mors, & alij corporales defectus, sint effectus peccati.

I Narr. 5. & 6. minil morale occurrit scribendum. Notato tu hinc, quid est na- tura parvula & vi- ueris: & quae sine condicione materie elec- & comitatis: sed in multis clarum habens intellectum. Habet quoque hinc vñ Philosophis de- ridendum fidem, & puritatem nos cre- dere mortali non ei- se naturali, satisfa- cere positis: sicut & de vulneribus dictū est anima.

¶ 1 Præt. Remota causa, remouetur effectus: sed remoto omni peccato per baptismum, uel poenitentiam, non remouentur huiusmodi defectus. ergo non sunt effectus peccati.

¶ 2 Præt. Peccatum actuale habet plus de rōne cul- pæ quam originales: sed peccatum actuale nō trans- mutat naturam corporis ad aliquem defectum. ergo multo minus peccatum originales. non ergo mors & alij defectus corporales sunt effectus peccati.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit Rom. 5. Per vim hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors.

RESPON. Dicendum, quod aliquid est causa alterius duplicitate, uno modo quidem per se, alio modo per accidens. Per se quidem est causa alterius, quod in virtutem sue naturæ, uel formæ producit effec- tum: vnde sequitur, quod effectus sit per se intentus à causa, unde cum mors, & huiusmodi defectus sint preter intentionem peccantis, manifestū est, quod peccatum non est per se causa istorū defectuum. Per accidens aut̄ aliquid est causa alterius si sit causa remoti prohibens, sicut dicitur in Phys. * quod diuillens columnam, per accidens mouet lapidē columnam superpositum: & hoc modo peccatum primi parentis est causa mortis, & omnium huiusmodi defectuum in natura humana, inquantum per peccatum primi parentis sublata est originalis

A iustitia, per quam non solum inferiores animæ ui- res cōtinebantur sub ratione absque omni deordi natione, sed totum corpus continebatur sub ani- ma absque omni defectu, vt in primo habitu est. * Et ideo subtrcta hac originali iustitia per peccatum primi parentis, sicut vulnerata est humana natura quantu ad animam per deordinationem potētiarum, ut supra dictum est, * ita ēt est corruptibilis effecta per deordinationem ipsius corporis. Subtra- ctio autem originalis iustitiae habet rationem poenæ, sicut etiam subtractio grātiae: unde ēt mors, & oēs defectus corporales consequentes sunt quādam poenæ originalis peccati. Et quāmuis huiusmodi defectus non sint intenti à peccante, sunt tamen ordinati secundum iustitiam Dei punientis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod equalitas causa per se causat eamē effectum. Argumenta- n. uel diminuta causa per se, augetur uel diminuitur effectus: sed æqualitas causa remouentis prohibēs nō ostendit æqualitatem effectum. Si quis enim æquali impulsu diuillat duas columnas, non se- quitur quod lapides superpositi æqualiter moueātur: sed ille uelocius mouebitur, qui grauior erit secundum proprietatem sui naturæ, cui relinquitur remoto prohibēt. Sic igitur remota originali iustitia, natura corporis humani reliqua est sibi: & secundum hoc secundum diueritatem naturalis complexionis quorundam corpora pluribus defectib. subiacent, quorundam vero paucioribus, quamvis existente originali peccato æquali.

AD SECUNDVM dicendum, quod culpa originalis & actualis remouetur ab eodem, à quo etiam remouentur & huiusmodi defectus, secundū illud Apo- stoli Rom. 8. Viuificabit mortalia corpora nostra per inhabitantem spiritum eius in vobis: sed vtrūque fit secundum ordinem diuinæ sapientie con- gruo tempore. Oportet enim quod ad immor- talitatem & impassibilitatem gloriæ, que in Christo inchoata est, & per Christum nobis acquisita, perueniamus conformati prius passionibus eius. vnde oportet quod ad tempus, eius passibilitas in nō stris corporibus remaneat ad impassibilitatem glo- riae promerendam conformiter Christo.

AD TERTIUM dicendum, quod in peccato a actuali- duo possumus considerare, 1. ipsam substantiam actus, & rationem culpæ. Ex parte quidem substan- tiæ actus potest peccatum actuale aliquem defectum corporalem causare, sicut ex superfluo cibo aliqui infirmantur, & moriuntur: sed ex parte culpæ pri- uat gratiam, que datur homini ad rectificandum animæ actus, nō autem ad cohibendum defectus corporales, sicut originalis iustitia cohibebat. & ideo peccatum actuale non causat huiusmodi defectus, sicut originale.

D. 987.

ARTICVLVS VI.

Vtrum mors, & alij defectus sint naturales homini.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur quod mors, & huiusmodi defectus sint homini naturales. Corruptibile enim & incorruptibile differunt ge- nere, ut dicitur in 10. Metaph. * sed homo est cuius- dem generis cum alijs animalibus, que sunt natu- raliter corruptibilia. ergo homo est naturaliter cor- ruptibilis.

¶ 1 Præt. Omne quod est compositum ex contra- rijs, est naturaliter corruptibile, quasi habens in se causam corruptionis suæ: sed corpus humanum est huiusmodi. ergo est naturaliter corruptibile.

Prima Secunda S.Tho. AA 2 ¶ Præt.

2. di. 30. q. 1.
2r. 1. cor. 1.
& ad 1. Et
3. diff. 6. q. 1.
art. 3. ad 1.
& Mal. q. 1.
ar. 5. & Ro.
c. 1. & 3. &
Heb. 9. fin.
Lib. 10. reg.
26. 10. 3.